

Tabulky s žebříčky největších znečišťovatelů podle IRZ pro Prahu - hlášení za rok 2013

V kolonce „Trend“ je vždy označeno, zda příslušná provozovna v porovnání s rokem 2012 úniky či přenosy škodlivých látek zvýšila či snížila. Pomlčka je u firem, které minulý rok neohlašovaly, rovnítko znamená přibližně stejný údaj jako v loňském roce.

1. [Rakovinotvorné, pravděpodobně či potenciálně rakovinotvorné látky](#)
2. [Rakovinotvorné látky](#)
3. [Reprotoxické látky \(bez oxidu uhelnatého\)](#)
4. [Mutagenní látky](#)
5. [Endokrinní látky](#)
6. [Skleníkové plyny](#)
7. [Plyny způsobující kyselé srážky](#)
8. [Látky poškozující ozónovou vrstvu](#)
9. [Látky nebezpečné pro vodní organismy](#)
10. [Rtuť a její sloučeniny](#)
11. [Rtuť a její sloučeniny \(v emisích a odpadech\)](#)
12. [Dioxiny](#)

Tabulka 1 – rakovinotvorné, pravděpodobně či potenciálně rakovinotvorné látky

Pořadí provozoven podle množství látek či jejich sloučenin klasifikovaných Mezinárodní agenturou pro výzkum rakoviny (IARC) jako **karcinogenní (1), pravděpodobně (2A) a možná (2B) karcinogenní pro člověka** obsažených v celkových únicích **do ovzduší, vody a půdy** podle dat zveřejněných v Integrovaném registru znečišťování za rok 2013 (www.irz.cz). Do skupiny 1 náleží tyto chemické látky nebo jejich sloučeniny ohlašované do IRZ: **arsen, azbest, benzen, ethylenoxid, formaldehyd, chrom, kadmium, polychlorované bifenyly (PCB) a vinylchlorid**. Do skupin 2A a 2B náleží tyto chemické látky nebo jejich sloučeniny hlášené do IRZ: **1,2,3,4,5,6-hexachlorcyklohexan (HCH), 1,2-dichlorethan (DCE), di-(2-ethyl hexyl) ftalát (DEHP), dichlordifenyltrichlorethan (DDT), dichlormethan (DCM), ethylbenzen, heptachlor, hexachlorbenzen (HCB), chloralkany (C10-13), chlordan, chlordecon, lindan, mirex, naftalen, nikl, olovo, rtuť, styren, tetrachlorethylen, tetrachlormethan (TCM), toxafen, trichlorethylen a trichlormethan**.

Poř.	Organizace/firma	Provozovna	Lokalita	Množství látek v kg	Trend
1.	Pražské vodovody a kanalizace, a.s.	Ústřední čistírna odpadních vod	Praha	13014	↑
2.	Pražské služby, a.s.	Spalovna Malešice	Praha	116	↑
3.	Českomoravský cement, a.s.	závod Králův Dvůr - Radotín, provozovna Radotín	Praha	38	=

Tabulka 2 – rakovinotvorné látky

Pořadí provozoven podle množství látek či jejich sloučenin klasifikovaných Mezinárodní agenturou pro výzkum rakoviny (IARC) jako **karcinogenní (1)** obsažených v celkových únicích **do ovzduší, vody a půdy** podle dat zveřejněných v Integrovaném registru znečišťování za rok 2013 (www.irz.cz). Do skupiny 1 náleží následující chemické látky anebo jejich sloučeniny ohlašované do IRZ: **arsen, azbest, benzen, ethylenoxid, formaldehyd, chrom, kadmium, polychlorované bifenyly (PCB) a vinylchlorid**.

Poř.	Organizace/firma	Provozovna	Lokalita	Množství látek v kg	Trend
1.	Pražské vodovody a kanalizace, a.s.	Ústřední čistírna odpadních vod	Praha	2382	↑

Tabulka 3 – reprotoxické látky (bez oxidu uhelnatého)

Průmyslové provozy, které v roce 2013 vypustily nejvíce **reprotoxických** látek (poškozujících rozmnožování), **kromě oxidu uhelnatého**. Zařazení látek mezi **reprotoxické** vychází z hodnocení EPA státu Kalifornie¹ a z profilů látek uvedených na internetových stránkách Integrovaného registru znečišťování. Mezi reprotoxické jsme na základě zmíněných dokumentů zařadili následující látky: **1,2,3,4,5,6-hexachlorcyklohexan (HCH), arsen, benzen, benzo(g,h,i)perylene, dichlordifenyltrichlor-ethan (DDT), di-(2-ethyl hexyl) ftalát (DEHP), diuron, ethylenoxid, fluoranthen, hexachlorbenzen (HCB), chlordecon, chrom, kadmium, mirex, nonylfenol a nonylfenoethoxyláty, organické sloučeniny cínu, oxid uhelnatý, pentachlorbenzen, polycyklické aromatické uhlovodíky (PAU), polychlorované bifenyly (PCB), polychlorované dioxiny + furany (PCDD/F), rtuť, simazin, toluen, toxafen, tributylcín a jeho sloučeniny, trifenylicín a sloučeniny a xyleny.**

¹ State of California EPA - Office of Environmental Health Hazard Assessment 2006: Safe Drinking Water and Toxic Enforcement Act of 1986 - Chemicals Known to the State to Cause Cancer or Reproductive Toxicity, 29.IX.06. Proposition 65. Available at: http://www.oehha.ca.gov/prop65/prop65_list/Newlist.html#list

Poř.	Organizace/firma	Provozovna	Lokalita	Množství látek v kg	Trend
1.	Pražské vodovody a kanalizace, a.s.	Ústřední čistírna odpadních vod	Praha	2876,7	↑
2.	Českomoravský cement, a.s.	závod Králův Dvůr - Radotín, provozovna Radotín	Praha	37,8	=
3.	Pražské služby, a.s.	Spalovna Malešice	Praha	16,4	↑

Tabulka 4 – mutagenní látky

Pořadí provozoven podle množství látek či jejich sloučenin klasifikovaných jako **mutagenní** obsažených v celkových únicích **do ovzduší, vody a půdy** podle dat zveřejněných v IRZ za rok 2013 (www.irz.cz). Zařazení látek mezi mutagenní vychází z profilů látek uvedených na internetových stránkách IRZ. Do skupiny mutagenních látek patří tyto chemické látky nebo jejich sloučeniny ohlašované do IRZ: **alachlor, anthracen, 1,2-dichlorethan, diuron, ethylenoxid, fenoly, formaldehyd, mirex, polycyklické aromatické uhlovodíky (PAU), trifluralin, trichlorethylen a vinylchlorid.**

Poř.	Organizace/firma	Provozovna	Lokalita	Množství látek v kg	Trend
1.	Pražské vodovody a kanalizace, a.s.	Ústřední čistírna odpadních vod	Praha	34,1	↑

Tabulka 5 – Endokrinní látky

Pořadí provozoven podle množství látek či jejich sloučenin klasifikovaných jako **endokrinní** obsažených v celkových únicích **do ovzduší, vody a půdy** podle dat zveřejněných v IRZ za rok 2013 (www.irz.cz). Zařazení látek mezi endokrinní vychází z klasifikace látek v EU a USA. Do skupiny endokrinních látek patří tyto chemické látky nebo jejich sloučeniny ohlašované do IRZ: **atrazin, chloralkany (C10-13), di-(2-ethyl hexyl) ftalát (DEHP), polychlorované bifenyly (PCB), polychlorované dioxiny + furany (PCDD/F), tetrachlorethylen (PER), trichlorbenzeny, styren.**

Poř.	Organizace/firma	Provozovna	Lokalita	Množství látek v kg	Trend
1.	Pražské vodovody a kanalizace, a.s.	Ústřední čistírna odpadních vod	Praha	501,4	↑

Tabulka 6 – skleníkové plyny

Pořadí provozoven podle množství **skleníkových plynů (oxid uhličitý, oxid dusný, metan)** v přepočtu na jejich potenciál přispívat ke skleníkovému efektu v celkových únicích **do ovzduší** podle dat zveřejněných v IRZ za rok 2013 (www.irz.cz). Údaje jsou v tunách. Umístění na prvních místech ovlivňují jen emise oxidu uhličitého.

Poř.	Organizace/firma	Provozovna	Lokalita	Množství látek v t	Trend
1.	Českomoravský cement, a.s.	závod Králův Dvůr - Radotín, provozovna Radotín	Praha	472129	↓
2.	Pražské služby, a.s.	Spalovna Malešice	Praha	267122	↑

Tabulka 7 – plyny způsobující kyselé srážky

Tyto průmyslové provozy vypustily v roce 2013 nejvíce **plynů způsobujících kyselé srážky (amoniaku, oxidů dusíku, oxidů síry, fluorovodíku a chlorovodíku)**:

Poř.	Organizace/firma	Provozovna	Lokalita	Množství látek v kg	Trend
1.	Českomoravský cement, a.s.	závod Králův Dvůr - Radotín, provozovna Radotín	Praha	817127	↑
2.	Pražská teplárenská a.s.	Teplárna Malešice PT a.s.	Praha	331719	↑
3.	Pražské služby, a.s.	Spalovna Malešice	Praha	181183	↑

Tabulka 8 – látky poškozující ozónovou vrstvu

Pořadí provozoven podle množství látek v přepočtu na jejich potenciál přispívat k poškozování ozónové vrstvy Země v celkových únicích **do ovzduší** podle dat zveřejněných v Integrovaném registru znečišťování za rok 2013 (www.irz.cz). Započteny jsou pouze **hydrochlorofluorouhlovodíky (HCFC), chlorofluorouhlovodíky (CFC) a tetrachlormetan (TCM)**. Potenciál poškozování ozónové vrstvy je vztažen k účinkům CFC (tzv. tvrdé freony), jejichž potenciál je 1. Pro HCFC (tzv. měkké freony) používáme koeficient 0,062, pro TCM koeficient 1,1.

Poř.	Organizace/firma	Provozovna	Lokalita	Množství látek v kg	Trend
1.	Telefónica Czech Republic, a.s.	Telefónica Czech Republic, a.s. – AB0601	Praha	0,81	↓
2.	Telefónica Czech Republic, a.s.	Telefónica Czech Republic, a.s. – AB9319	Praha	0,47	↑
3.	Telefónica Czech Republic, a.s.	Telefónica Czech Republic, a.s. – AB0051	Praha	0,33	-
4.	Telefónica Czech Republic, a.s.	Telefónica Czech Republic, a.s. – AB0341	Praha	0,20	-
5.	Telefónica Czech Republic, a.s.	Telefónica Czech Republic, a.s. – AB8016	Praha	0,19	-

Tabulka 9 – látky nebezpečné pro vodní organismy

Následující průmyslové provozy vypustily v roce 2013 do vody nejvíce **látek nebezpečných pro vodní organismy**. Látky byly vybrány podle R-vět. Současně byly vybrány pouze látky, pro které se nahlašují emise do vody.

(1,2,3,4,5,6-hexachlorcyklohexan (HCH), arzen a sloučeniny, atrazin, bromované difenylétery (PBDE), DDT, diuron, endosulfan, endrin, heptachlor, hexachlorbenzen, chloralkany (C10-13), chlordan, chlordecon, chlorfenvinfos, chlorpyrifos, chrom a sloučeniny, isodrin, isoproturon, kadmium a sloučeniny, kyanidy, lindan (γ-HCH), měď a sloučeniny, mirex, naftalen, nikl a sloučeniny, nonylfenol a nonylfenoethoxyláty, olovo a sloučeniny, pentachlorbenzen (PeCB), polycyklické aromatické uhlovodíky (PAU), polychlorované bifenyly (PCB), rtuť a sloučeniny, simazin, sloučeniny organocínu, toxafen, tributylcín a sloučeniny, trifenylcín a sloučeniny, trifluralin a zinek a sloučeniny).

Poř.	Organizace/firma	Provozovna	Lokalita	Množství látek v kg	Trend
1.	Pražské vodovody a kanalizace, a.s.	Ústřední čistírna odpadních vod	Praha	25587	↑

Tabulka 10 – rtuť a její sloučeniny

Tyto průmyslové provozy v roce 2013 vypustily v emisích **do ovzduší, vody a půdy** nejvíce **rtuti a jejích sloučenin**:

Poř.	Organizace/firma	Provozovna	Lokalita	Množství látek v kg	Trend
1.	Českomoravský cement, a.s.	závod Králův Dvůr - Radotín, provozovna Radotín	Praha	37,8	=
2.	Pražské vodovody a kanalizace, a.s.	Ústřední čistírna odpadních vod	Praha	28,2	↑
3.	Pražské služby, a.s.	Spalovna Malešice	Praha	16,4	-

Tabulka 11 – rtuť a její sloučeniny (v emisích a odpadech)

Průmyslové provozy, které v roce 2013 vypustily anebo v odpadech předaly nejvíce rtuti a jejích sloučenin:

Poř.	Organizace/firma	Provozovna	Lokalita	Množství látek v kg	Trend
1.	Pražské služby, a.s.	Spalovna Malešice	Praha	141,0	↑
2.	Pražské vodovody a kanalizace, a.s.	Ústřední čistírna odpadních vod	Praha	72,5	↑
3.	Dopravní podnik hl.m. Prahy ,akciová společnost	Stanice metra Můstek	Praha	57,0	-
4.	Českomoravský cement, a.s.	závod Králův Dvůr - Radotín, provozovna Radotín	Praha	37,8	=
5.	Zentiva, k.s.	Zentiva, k.s.	Praha	6,3	-
6.	Fakultní nemocnice v Motole	Fakultní nemocnice v Motole	Praha	5,3	↑

Tabulka 12 – dioxiny

Tyto průmyslové provozy v roce 2013 vypustily do ovzduší nebo předaly v odpadech a odpadních vodách nejvíce dioxinů:

Poř.	Organizace/firma	Provozovna	Lokalita	Množství látek v gramech TEQ	Trend
1.	Pražské služby, a.s.	Spalovna Malešice	Praha	8,00	↓

Integrovaný registr znečišťování (IRZ) provozuje a data do něj sbírá Ministerstvo životního prostředí ČR prostřednictvím České informační agentury životního prostředí CENIA. Lze ho nalézt a vyhledávat v něm na adrese www.irz.cz. Údaje o únicích vybraných chemických látek hlásí do registru samy jednotlivé podniky, protože jim tuto povinnost ukládá zákon. Arnika pak údaje analyzuje a sestavuje z nich přehledné žebříčky znečišťovatelů, které z registru nelze jednoduše vyčíst. Přítomnost v těchto žebříčcích a jejich zveřejňování mnohdy motivují podniky k eliminaci emisí škodlivých látek a k zavedení technologií, jež jsou šetrnější k životnímu prostředí. Přesto se již několikrát objevila snaha omezit IRZ a tak i právo veřejnosti na informace o znečištění životního prostředí. Naposledy v rámci tzv. ekoauditů, kdy ministerstvo průmyslu a obchodu chce snížit množství sledovaných látek i ohlašujících podniků. Více zde: arnika.org/zachovejme-irz

Stránky Arniky věnované IRZ (včetně žebříčků za předchozí roky): arnika.org/registr-znecistovani